

Bp. 2001, márc. 26.

Ferge Zsuzsa akadémikus
ELTE Szociológiai Intézet
Budapest

Tisztelt Asszonyom!

Ha igaz az, hogy Önök a Jospinnek írt levelükben a magyar nemzet nevében fejezték ki hálájukat, akkor engedje meg, hogy – mint a magyar nemzet tagjaként személyesen is érintve lévén, és mint egykori személyes ismerőse – reagáljak erre.

Ami a franciák példamutatását illeti: jól tudjuk, hogy nem írták alá a kisebbségi nyelvek európai kartáját, és jól tudjuk, hogy miért nem. A XX. század elején még verték a francia tanítók a breton gyerekeket, ha az iskolában a szünetben anyanyelvükön beszéltek. Elzászban nincs német nyelvű iskola, semmilyen szinten. A franciák kitartóan felszámolták a provanszálók, a burgundok és minden korábbi kisebbség nyelvét és kultúráját — már csak a korzikaiakkal nem boldogulnak. Amiben Franciaország példát mutat, az nem a kisebbségi politika és tolerancia, hanem a nagyhatalmi sovinizmus és nyelvi intolerancia, a homogenizálás. Szlovákiában és Erdélyben azért nem sikerül immár tíz évvel a rendszerváltás után sem rendezni a magyar nyelvű felsőoktatás ügyét, mert van egy olyan európai „mintaország”, amelyre joggal hivatkozhatnak és amelynek támogatására bizton számíthatnak.

Ami a cigányokat illeti: nem illik olyan nyilvánvalóan valótlan kijelentéseket tenni, mint Ön a Hétben. A magyar társadalom egy jelentős része okkal nem kedveli a liberális értelmiséget: amit Ön produkált Tamás Gáspárral a tévében, az minden kritikát alulmúl. Nagyobb baj ennél, hogy a többségi társadalom állandó és többnyire oktalan hibáztatásával és a cigányok kritikátlan felkarolásával valójában nekik okozzák a legtöbb bajt, az ő felemelkedésüket hátráltatják. Amíg ugyanis úgy érzik, hogy van menekvés a felelőtlenség és élősdiség felé, nem fogják komolyan venni a tanulást és a munkát. (Egyébként nem tudom, Ön honnan veszi konkrét információit; én többek között szülőfalumból, az abaúji Vilmányból, amely már egy jó ideje elcigányosodott, cigány a polgármester is és több tucat házat építettek a szociálpolitikai program keretében. Érdemes lenne egy ilyen helyre ellátogatnia.)

Egyébként biztos vagyok benne, hogy mind a francia kisebbségi politikát, mind a hazai cigánykérdést Ön legalább úgy ismeri, mint én. És itt van az igazi baj: Önök felelőtlenül kijátsszák a cigány kártyát, csak hogy valamilyen módon árthassanak a gyűlölt FIDESZ-kormánynak. (Féloldalas szimmetria, érdekes jelenség; most már szerintem is kellene tenniük valamit a saját gyűlöletük ellen). Nem érdekes, hogy ezáltal lejáratják Magyarországot, sőt, még az sem érdekes, ha a legtöbbet ezzel maguknak a cigányoknak ártanak. Ez az a liberális tisztességtelenség, amit nem vesz be az ember gyomra. Ez az, amit rövid személyes ismeretségünk idején Öntől közvetlenül is volt alkalmam tapasztalni.

Üdvözlettel:

Kiss Károly
egy. docens